

OBSAH

1.	ÚVOD	9
2.	PODMÍNKY PRO VZNIK VÝBUCHU, ZÁKLADNÍ ČLENĚNÍ A ZNAČENÍ NEVÝBUŠNÝCH ZAŘÍZENÍ	9
2.1	Fyzikální vlastnosti	9
2.1.1	Výbuch	9
2.1.2	Hořlavá látka	10
2.1.3	Výbušná atmosféra	10
2.2	Klasifikace výbušné atmosféry	19
2.3	Zdroje iniciace	23
2.3.1	Horké povrchy	23
2.3.2	Obecná ochranná opatření pro všechny zóny	24
2.3.3	Plameny a horké plyny	26
2.3.4	Mechanické jiskry	27
2.3.5	Elektrická zařízení	29
2.3.6	Elektrické vyrovnávací proudy a katodické ochrany	29
2.3.7	Ochranná opatření pro zařízení s katodovou ochranou	30
2.3.8	Statická elektřina	31
2.3.9	Ochrana před bleskem	32
2.3.10	Elektromagnetické pole v rozsahu frekvencí 9 kHz až 300 GHz	32
2.3.11	Elektromagnetické záření v rozsahu frekvencí 300 GHz až 300 THz	34
2.3.12	Ionizující záření	35
2.3.13	Ultrazvuk	36
2.3.14	Adiabatická komprese	36
2.3.15	Chemické reakce	36
2.4	Rozdělení do zón	38
2.4.1	Pravděpodobnostní princip hodnocení nebezpečí výbuchu	40
2.4.2	Koncepce ochrany proti výbuchu	41
2.5	Požadavky na zařízení do prostředí s nebezpečím výbuchu	46
2.6	Způsoby označování nevýbušných elektrických zařízení	47
2.6.1	Značení starších elektrických zařízení podle evropských směrnic starého přístupu	49

2.6.2	Značení elektrických zařízení podle americké NEC (National Electric Code)	50
	Kontrolní otázky ke kapitole 2	51
3.	URČOVÁNÍ VNĚJŠÍCH VLIVŮ – PROSTORY S NEBEZPEČÍM VÝBUCHU	55
3.1	Hořlavé plyny a páry hořlavých kapalin	55
3.1.1	Příklady určení typu nebo velikosti zóny	61
3.2	Hořlavé prachy	66
3.2.1	Příklady zařazení prostorů s hořlavým prachem do zón	72
3.3	Výbušniny	74
3.3.1	Dovolené typy elektrických zařízení v jednotlivých zónách	75
	Kontrolní otázky ke kapitole 3	76
4.	KONSTRUKČNÍ POŽADAVKY PRO JEDNOTLIVÉ TYPY OCHRAN PŘED VÝBUchem	79
4.1	Pevný závěr „d“	79
4.2	Zajištěné provedení „e“	81
4.3	Závěr s vnitřním přetlakem „p“	86
4.4	Pískový závěr „q“	91
4.5	Olejový závěr „o“	92
4.6	Zalítí zalévací hmotou (hermetizovaný závěr) „m“	93
4.7	Jiskrová bezpečnost „i“	94
4.8	Ochrana typu „n“	101
4.9	Ochrana zařízení a přenosových systémů používajících optické záření	103
4.10	Bezpečnostní zařízení pro ochranu proti výbuchu	104
	Kontrolní otázky ke kapitole 4	106
5.	INSTALACE V PROSTORÁCH S NEBEZPEČÍM VÝBUCHU	109
5.1	Instalace v prostorách s hořlavými plyny a párami hořlavých kapalin a hořlavými prachy	109
5.1.1	Výběr podle skupiny a teplotní třídy	110
5.1.2	Volba nevýbušných zařízení podle typu sítě	110
5.1.3	Elektrická ochrana	110
5.1.4	Katodová ochrana kovových částí	111

5.1.5	Volba kabelů pro prostory s nebezpečím výbuchu	111
5.1.6	Ochrana před bleskem	111
5.2	Dodatečné požadavky pro jednotlivé typy ochran	112
5.2.1	Pevný závěr	112
5.2.2	Zajištěné provedení	115
5.2.3	Jiskrová bezpečnost	115
5.2.4	Závěr s vnitřním přetlakem	116
5.2.5	Instalace zařízení na nádržích	117
5.3	Instalace v prostorech s hořlavými prachy	117
	Kontrolní otázky ke kapitole 5	122
6.	STROJNÍ ZAŘÍZENÍ PRO PROSTORY S NEBEZPEČÍM VÝBUCHU	125
6.1	Hodnocení rizik iniciace	128
	Kontrolní otázky ke kapitole 6	132
7.	REVIZE ELEKTRICKÝCH ZAŘÍZENÍ	133
7.1	Legislativa	133
7.2	Požadavky na kvalifikaci osob provádějících revize	134
7.2.1	Trvalý odborný dozor	134
7.2.2	Odborný personál	135
7.2.2.1	Technik s výkonnou funkcí	135
7.2.2.2	Odborný personál	136
7.3	Revize – není uplatňován režim trvalého odborného dozoru	137
7.3.1	Výchozí revize	137
7.3.2	Periodické revize	137
7.3.3	Výběrová revize	137
7.3.4	Vizuální prohlídka	137
7.3.5	Zběžná prohlídka	138
7.3.6	Detailní prohlídka	138
7.3.7	Doplňující informace k činnostem souvisejícím s prováděním revizí	142
7.3.8	Nejčastější a nejzávažnější závady a nedostatky, které se vyskytují při instalacích nevýbušných zařízení	143
7.4	Opravy a úpravy zařízení do prostředí s nebezpečím výbuchu	145
	Kontrolní otázky ke kapitole 7	150

8.	UVÁDĚNÍ VÝROBKŮ NA TRH	151
8.1	Legislativa	151
	Kontrolní otázky ke kapitole 8	157
9.	ZÁVĚR	159
	Příloha 1 Základní vlastnosti hořlavých prachů (informativní hodnoty)	161
	Příloha 2 Základní vlastnosti hořlavých plynů a par (bezpečné hodnoty)	165
	Použitá literatura	227
	Seznam norem týkajících se konstrukce a instalace v prostorech s nebezpečím výbuchu	227
	Konstrukční normy pro nevýbušná elektrická zařízení	227
	Normy pro instalaci nevýbušných elektrických zařízení	228
	Normy pro analyzátory plynu a kyslíkoměry	229
	Normy pro elektrostatické stříkací zařízení	230
	Povrchová úprava výrobků (odmašťování, stříkání nátěrových hmot, sušení)	231
	Normy pro spalovací motory	232
	Normy pro neelektrická zařízení pro prostory s nebezpečím výbuchu	233
	Normy pro ochranné systémy v prostředí s nebezpečím výbuchu	233

BARTEC

**DODAVATEL
TECHNIKY**

**PRO NEBEZPEČNÁ
PROSTŘEDÍ**

- Analyzátory a měřicí technika
- Automatizační technika
- Elektrotechnika pro hlubinné doly
- Systémy měření a sběru dat
- Elektrické motory
- Ovládací a spojovací technika
- Elektrické ohřevy

BARTEC s.r.o.

Jana Palacha 743, 278 01 Kralupy nad Vltavou
tel.: +420 313 127 593, fax: +420 315 721 607
bartec@bartec.cz

www.bartec.cz